

Sped. in abb. post. II grupp
Poštnina plačana v gotovini

List izhaja z vsemi potrebnimi dovoljenji vi-demskih oblasti.

Il giornale si stampa col permesso delle Autorità della provincia di Udine.

UREDNIŠTVO in UPRAVA v. Mazzini, 10, Videm-Udine
Naročnine: letna 350.— lir, 6 mesečna 180.— lir

Leto II. — Štev. 8

VIDEM, 9. JANUARJA 1951.

Lit. 15.

Beseda za besedo

Humoristični »Nuovo Friuli« hoče v nekem svojem članku dokazati, da je italijansko kar v resnici ni. Zagovarja neko stališče v katerem manjka predvsem logika. In vendar po semeničih še vedno poučujejo formalno logiko s katero se lahko prevara nasprotnika tudi kadar ima on prav. Pa pojdimo po vrsti.

Najprej trdi člankar, da so beneški Slovenci skromno ljudstvo. Prav lahko bi zapisali, da je zelo skromno, ker mu italijanska država ni hotela nuditi primernih življenskih pogojev. Toda ta skromnost se nanaša na bedo, ne pa na narodni značaj.

Trdijo dalje, da je to ljudstvo »popolnoma italijansko«. Kako to, da potem govorijo med seboj, kakor trdi sam člankar, »neko slovensko narečje, ki je tudi slovenskega izvora?«

Cé torej govorijo neko slovensko narečje, zakaj potem pišešte nekaj vrst dalje, da »rabijo« italijančino? Kako torej govorijo, po slovensko ali po italijansko?

Kadar se kdo laže mora bili vsaj logičen sam s seboj ali padovlj pogumen, da prizna resnico: to ljudstvo govoriti slovensko in vztraja pri tem (kakor je priznal v nekem svojem članku na »Messaggero Veneto« znani novinar). Toda za dosego svojih raznarodovalnih ciljev se je pobrigala vladu da bi poučevali tukajšnje Slovence v italijančini še prej kot ljudi, po raznih drugih pokrajinah.

Tudi Amerikanci imajo v Italiji osebne in poslovne stike z Italijani, morda boljše kot jih lahko imajo beneški Slovenci; ali so zato tudi oni Italijani?

»Ponosni so na svojo italijansko narečino«. Ali je morda dokaz za to dejstvo, da so si ustvarili svoj časopis »Matajur«, ki mora samo zaradi tiskarskega skrata izhaja v slovenščini?

REZIJA

S trebuhom za kruhom

Rezijanska dolina je svet zase, ločen od ostale beneške Slovenije po visokih gorah, ki jo obrobljajo. Po sredi teče reka Rezija. V dolini živi okrog 5 tisoč Slovencev v zelo slabih gospodarskih in socialnih razmerah.

Vsa dolina je ena sama občina, ki meri približno 112 km². Svet je gorat in večji del neploden. Z mnogim trudem pridevalo Rezjanji na kamnenih hleh nekaj živila, krompirja, repe in prav malo koruze. Tudi živinoreja je slabo razvita, ker je dolna poščena, s strmimi pašnikami in slabimi travnjiki, ki dajo le malo krme. Svet višje v gorah pa je popolnoma gol s plazovi in melinami, zlasti na podkraju strani.

Zaradi takega položaja mora večina Rezjanov v tujino za kruhom. Mnogi se jih je izselilo že pred prvo svetovno vojno, še več pa zadnje čase na vse strani sveta, skušajo si na tujem dobiti dela in se izognuti bedi v domačih vasih. Tisti, ki ostanejo doma, morajo vse dneve težko delati, kot tovorna živila. Pa tudi to garanje ne destabilizira za preživljivanje živine in zato morajo njeni člani prosačiti v Furlaniji.

Cestnički se za Rezijo kaj malo brigajo. Ceste so slabe in zaradi tega se ne more uspešno razviti tujski promet, ki bi bil lahko dober vir dohodka za prebivalstvo. Zrak je namreč čist, voda je dobra in mir, ki vlada po vsej dolini. Ljubljana je zelo malo krščansko razširjeno in zato ne razširja tudi v Gorici.

Mnogi možje hodijo od zdajnje pomladi pa do zime po mestih kot lonecevezci,

če bi tudi italijanski oblastniki na isti način odklenjali tuj vpliv in tuje vmešavanje. V resnici pa ...

»Stoletja civilnega razvoja? Ce nes zgodovina prav uči je neša dežela pod Italijo od 22. oktobra 1866. (Zatorej traja ta »raznarodovalni« razvoj 84 let in nekaj mesecev, ker prej se niti Avstrija, niti Beneška Republika nista zanimali za italijanščino teh dolin, ampak samo za uničevanje njihovih gozdov, da kažejo sedaj gola rebra.«

»Nebenega nacionalističnega povratka« spet opominja člankar.

Vzamemo na znanje to nje-govo iskreno trditve. V resnici je nemogoče se vrniti na nek nacional-šovinistični položaj, ki se ga nikoli ni zapustilo.

Velikiga moža iz Slavjenščine nje vič

Umaru je A. Zamparutti, dober Slovjen Špjeter. Bil je tud' redator »Matajura«

Močnu smo bli razčlani, ko smo zvjeđli, de je u petek zjutra 5. januara umar naš Petar. S tem imenom je pisau u »Matajur«, s tem imenom smo ga nimar poznavali ko je delau za organizacijom Slovjenju. Tuđ sadá, ko smo ga že pokopal, ne muor'mo si jmažinat, da ga nje vič, kjer za Slavjene Slavjenščine (nedžih dolin), par Teru an Reziju, ne bo mai umaru. Med nami bo njmar živeu, kjer suoje djelo za naš slavjenški jezik, zatuò de bi dob'l slavjenške šcole, zatuò de nas bi ne več klical »ščavi«, zatuò de bi beneški Slovjenj imel svoj žornal, ho živjele še puno ljet. On je vargu u zemjo semena an mi bomo pomagal, de bojò te semena uredile objuna sadova.

Nuš dobar tovarš an prijalu August je meu 64 ljet. Urođu sje u Špjeteru. Po elementarih je študjal za impiegata an dje-lan pousjero. Za živet mu je bluo nimir težku. Mai ni pozabiu, de je Slavjen, an de muore lotát, za de bi ne zna-cionalizali Benešiju. Narbuj je bju aktivan od ljeta 1941 do danas.

Hvala za priznanje, da naši ljudje odklanjajo slovenski šovinizem. Čeprav revni, so dobro vzgojeni in spoštujejo narodne pravice drugih, kakor so pri-pravljeni boriti se za priznanje svojih pravic proti italijanske-mu šovinizmu.

Prav tako je res, da naši ljudje nočejo tujega vpliva in vmešavanja. Zelo dobro bi bilo

naj bo beda toda „italianissima“

Po naših dolinah je vse polno znakov stoltnete bede, ki se vleče in slabša kot kromična bolezni, namesto da bi se zmanjševala. Do kraja izkoriscena zemlja ne rodi več kakor bi bilo treba. Drobiljenje posestev otežuje obdelavo zemlje, davki pa zmanjšujejo njen dohodek. Ljudstvo se hrani zelo skromno, samo da bi s prodajo boljših pridelkov, kot so maslo, sir in jajca, dobili malo denarja za najne potrebe.

Stanovanja so nezdrava in često žive skupaj ljudje in živali.

Občutno je pomanjkanje napeljav s pitno vodo, čeprav spada naša dežela med tiste predele Italije, ki imajo največ padavin. Občutno je prav tako pomanjkanje poljskih poti, ki bi olajšale kmečko delo.

Vse to je vzrok, da vedno bolj propada to, nekdaj tako krepko in odporno prebivalstvo.

Te stvari so vsem dobro znane in jih prijnaša tudi italijanski tisk. Toda oni pišejo o tem iz svojega časnika samoučilja za novicami, ne pa zato, da bi zahivali od oblasti naj izboljšajo gospodarski, socialni in zdravstveni položaj tega delovnega ljudstva. V nasprotju s to černo bedo pa je razkošje bogatih, ki zapravljajo denar na dobelo. Dne 9. decembra je bila otvoritev operne sezane v Rimu in 26. decembra v Milanu.

Ob tej prilikli smo lahko opazili blazno razkošne oblike, dragulje, dragocene žuhovine in druge takе znamenosti, katerih več milijonska vrednost so nosile posamezne osebe. In to niso bile samo žene in hčerke veljindustrijev, katerih prežir nasproti ubogemu ljudstvu je že znan. ampak tudi žene in hčerke politikov, ki vsak dan govorijo v parlamentu o odpravi brezposelnosti in ljudske bede.

Med slikami, ki so jih ilustrirani ted-

Komedija in komedijanti

DEDIŠČINA FAŠIZMA

Italijanski tisk je začel igrati komedijo, ki bi ji lahko dali naslov: »v imenu demokracije (krščanske) izjavljamo, da so vsi Slovenci, ki prebivajo v Italiji, postali »italijanissimi«.

Za komedijante druge vrste, kot so »Messaggero Veneto« in »Mattino del Lunedì« ter Diego de Castro, se je tuk pred božičem pojavit še glavni komik preko svojega videnjskega glasila »Nuovo Friuli«. Kot je nekaj rimski imperializem povzgnil nekatera italijanska mesta v »mu-nicipijes«, nas hoče sedaj rimska demokratična povzgniti v čast »popolnih Italijanov«. Menjajo se časi in oblika imperializma, ne menjajo pa se težnja. Rjma biti prvi nad vsemi narodi, težnja ki jo spremi-ja prevara in hčavščina najslabše vrste.

Zato ni nič čudnega če je tisk demokratične stranke zavzel svoje mesto v krogu tistih, ki hočejo uniliti našo narodno zavest. Ti ljudje se podedovali od stare avstro-ogrške monarhije in fašizma težnjo po absolutizmu in narodnem zatiranju.

Ali ni tudi naš sedanj ministrski predsednik bivši avstrijski državljan, zvest službenik tiste absolutistične monarhije, proti kateri smo se bordili v prvi svetovni vojni? Ali ni leta 1915 ravno njegova parlamentarna skupina predložila nesramen dnevnih red, naperjen proti Italiji?

Ali morda niso ministrski podpredsednik, minister pravosodja in bivši državni tajnik krščanske demokracije bili vneti pripadnik preteklega proslulega režima, in jih kot take poznačajo tudi v stranki sami? Nič čudnega torej, da ti ljudje skravajo svoje šovinistične napade pod krinko obrame državnega neokrnosti proti »stremu imperializmu«, potem ko so dopustili, da se je spremenila Italija iz narodne republike v pravo vaticansko državo.

O DEMOKRŠČANSKEM TISKU

Vsekakor si je težko predstavljati kakšna oglobna stvar je demokrščanski tisk, niti vam tega ne moremo natančne razložiti, ker bi morda kaj takega služilo za pretezo, da se obsodi ta edini časopis beneških Slovencev. Vendar pa nam pri tem pride na pomoč zelo vidna osebnost njihove stranke, senator Paolo Cappa z neko svojo izjavo, ki jo je dal na razvitem državnem posvetovanju krščanske demokracije, ko je bilo govorja o strankinem tisku: »Morali bi zaprositi spoznavate duhovnike, naj med drugimi pokorami naložijo svojim vernikom tudi to, da morajo čitat demokrščansko časopisje. To je zame najboljša rešitev.«

Vsekakor, če je »Nuovo Friuli« tako getov, da so bili beneški otroci »ugrabljeni« njihovim družinam in poslani v komunistične šole v Gorici, bi so moral obrniti na glavnega tajnika svoje stranke v Rimu, ki je obenem tudi minister za šolsvo in od katerega so odvisne tudi šole v ul. Randaccio v Gorici, kjer študirajo tudi otroci beneških Slovencev.

Verjetno bo postrežen tako kot oni, ki je pozval na okrajno sodnijo starše teh otrok pod otožbc, da so »poslodje« svoje otrocke v slovenske šole v Gorici.

PRVI KOLONIŽATOR

Protislovenska gonja krajevnih demokratičnov pa se ne omejuje samo na pisanje neumnosti v svojem glasilu. Obenem namreč natančno proučujejo položaj in skušajo raznorediti prebivalstvo teh gorskih dolin. Glavni predstavniki te akcije so ne more biti kak Furlan, ker je ta nadre preveč miroljuben in delav, ter preveč s krvnimi vezmi povezan s Slovenci, da bi ga mogli proti njim izkoristiti.

Zato so našli našega prvega kolonizatorja v osebi pravega Italijana G. B. Caron-a. Ta je bil izvoljen v parlament, da bi zastopal naše koristi in zagovarjal naše potrebe, kar ga pa mnogo ne briga. Ta človek je bil prestavljen z »ravnateljstvo neke srednje šole v Vidmu na šolsko skrbništvo, kjer se mu uredili udobno pisarno. Tam se je lahko uveril o težavah poučevanja italijanskega jezika pri slovenskih otrocih, kar je predpogoj za uspešno raznarodovanje.

Učitelji sami so ga informirali, da je poučevanje italijanske v teh krajih enakovredno poučevanju nekega tujega jezika. Zato so začeli živahnopravljando za ustanovitev otroških vrtec, ker so videni potrebo poučevanja otrok v italijanski še predno pridejo v šolo.

Sedaj pa, ko so spoznali, da tudi ta ukrep ne zadostuje, ker gregot otrok i študirat v slovenske šole v Gorici, ki je prepadel tudi požkus strahovanja, ki naj bi to preprečil, so začeli z javnim besenjem po časopisu.

Naša koleda

U Benečiji je stara užance, ki so nam jo rasi ta starci nimir obdržali. Tako je bilo že odkad Slovenci živijo v naših krajih. An koleda je na užance, ki jo maju vsi Sloveni.

Koleda par nas prihaja na zadnji dan strega ljeta an ni človek, ki ne gouri o nji. Najstari človek, ki zna povedat kakuo so bile lepe tiste kolede u sujem življenju. Že od svojih mladih let, kar po vsaki vasi, usi otruoci že zguoda so se zbrali na placu an potad so začeli hoditi od duora do duora, od hše do hiše an tadu pujoči klčali, naj jim varžejo koledu in salarija.

Otruoci dobro znajo je započeti pod usaku hišo an usak buj na glas ki muore arjuje, de gospodinja buo čjula, za de jim varže iz salarija tisto koledo, ki razveseli ta male. Tuo je: burje, orjehi, jabuke, hruske itd. an otruoci gledaju pobrat iz tleh vič kolede ki moreju. In tako celidan se otruoci prganjujo po vseh za brati kar vič burji an oreku, ki moreju, že tud se zatuč malo potrškaju.

Prujca, ki te otroci se naučijo že pred koledo an ki enkrat jo znajo se ne pozabijo vič. Takole jo puočjo v nedžki domini:

*Koleda, koledon,
mišina, klobučna
te dobre vriče,
te hude pustile
hor na salár.*

Koleda u Benečiji je tudi užance za puobe an čeče. Te mladi že kajzen mjesac pred koncem ljeta prasneju čeče ali jim bodo pustili koledo, de bujo paršli hnjim u vas na snubu. Užance je taka, da use jubice izberejo že čez ljetno razne sadje an narbuje ljepi jih pustijo za koledo sivejim puobam. Sevjeva če ljepi je koleda, je tudi jubezen velika.

Takuó se čakarà par nas

— Dobro večer štor šindik, jo vidja k' ste močno žalostati, kuđ te uan točalo.

— A neč boj koj tej šolit.

— Kako ste džau, a so uas spekej uščipili?

— Ne, ne, njezo menē tele vjat uščipili, ma so začeli ščipati governo k' ja jo ha tekaj fedelo sarvjan.

— Kako ste džau, štor šindik, boj ljepo, boj ljepo povjeđejem, njezan ljekapéu.

— Eh... a si vero tekaj tart za jo kapiti. A te ne vješ k' no jo majd z governan te moštrinje.

— E ben, kuđ to uan importa, saj Vi ve njezo demokrištjan, a namē čezeron, še mankoj ste tjeħi od baršana (edera).

— Ja, te rjes muoj mož, ma to ne hrē ljepo praviti te reči k' to b' muorou daržati skrite. Te vješ, kako to je ta-na svjetu to ma simpri žarki za teha k' on kuažna Almankoj ja san ejtako uajen. Prej te bi blauon, san za teha daržou, poten so b' rukj an še te san sārvijou, anjelē lo tezje od križa, jo psj še z njem se obreněm. Intant, nu mar s kualifikido d' komisarjo prefetijo, no mar s kualifikon d' šindik, ja jo sedin ta na komuna žež dešat ljet, an jo ſperan k' no me ne bojo nanče odnili od teha stolá k' ja se tekaj tārdo daržin.

Guora sje tresla, urodila sje miška

Z kajšnim intenzencijem »Messaggero Veneto« dne 28 decembra 1950, u kronaki Špijetra Slavjenju je publiciru artikul z velikimi črkami: »Nel voto delle popolazioni assili infantili e scuole serale an spodaj z baj majhnimi črkam: »La benedizione delle bandiere e la distribuzione dei pacehi in tutt i comuni delle convalle?«

Po izjavi »Messaggero Veneta« sledil pred Božičem, gosp. Prefekt, šuolski Proveditor, šuolski inšpektor Passoni, inšpektor an provincialni direktor Colonia in Bergamo od ONAIR, lokalni direktor direktor Chierico, an prijetje gospo Caron, sa obiskali vse šole Nedžkih dolin (Slavjenje), u katerih s prezenco usih oblastih evilnih, farških an militarnih, su sij vršle ceremonije požeganje bandjer elementarskih šuel an vrtečeu, an delitve paketu šuolarjem u priložnosti Bož praznik.

Dobro vrem, de samuš ne štjer osebe ger imenovanih su ble šle tist tjeđan pred Božičem inaugurač dva otruocu vrtaca u Gorenjem Trbiju an u njeki drugi vasi tistega pogovorja. Med osečanjem gosp. Prefekta nje bluo. U Gorenjem Trbiju praznik je meu zadost slab rezultat. Intervjiral su samuš taki ljudje, ki maju intervjue za take komedianske praznike.

Za kar se tiče paketu o'rokam moremu mislit, de njesu bili objuni če pomislju, u Špijetu usak šuolar je udobin an kolač napravjen s slabo mokò an z mrvo cukerja, ki nje pezu vič ku dešet dek!

Navedno u Slavjenščini teče a se prodajo zdrijele za klanje an njemaju vič ku od 20 do 25 kg. peza, zatoči kumetan na pride splaćana škoda zgube mljeka prkravi ki je mješa težku storjavanje.

Pisajtemi an vam odpisam

Punu kral se glavala gor mez kaku rječ.

Za de vas arsvelli muorta jeti do človeka, ki je u šolu hodu, tet vam odgoi an se store plajjal lepuo.

Naj ste majhun al velik, noš el žena, taku rječ ki čejel vred vam bo za štonj porjeđan.

Pa vi poreč te: »Na znam piat po slovenku, kuo vam bom pisu.«

Rjes je, de se vam njesu pusil se učit po vašem jeziku pisat an brat, za tuo pisajtemi kuo guovrite el tud po taljanskim.

Od mene hole mou rjedel:

a) gor mez use poslavate (leze);

b) > emigracion;

c) > šuale;

d) > agricolturu, komercio an industria;

e) > štorju en geograſiju;

f) > žvnu itd.

In na zadnjo od menē bo'e meu use konsule gor mez konfine, divizjone, sučevsone, teštamente, rendje en donažone.

Pisajlami zn vam odpišem!

Jast bom vaš osebni tajnik par

»Matajur«.

Indrič:

Osebni tajnik par

»Matajur«

Via Mazzini, 10 — Udine.

Dan Brježen o nam piše

Smo joli od nehá Brježena no pismo, k' on merjata běti publikan ta na žornal, zaki no judje vjedejeti kako no autoritadi se brigajo za naše uasi:

»Od parvč k' e začeu izhajati Matajur san kudor k' to se tratá od ne reč, k' na ma za škopo koj propagando, tej škuaze usi žornikli, k' no vchajajo tu raši provinči. Te parvi numar, k' san prebrá é me pustou tu dan dubit za tuò, k' nje an vjedou ne kapèu kuđ o ma za ne škope an še za tuò, k' za uan jo rjes povjetati, te bi te parvi kral, k' san vidou naš materni jezik Štampan. A počen, po uskem Matajurju k' e ma paršou tu roke, san začeu ljepo an dobrò kapiti, k' te to se tratá za no rječ serjo, k' Matajur to je dan žornal, k' on zarjes brani naše interese an k' on se ne boji povjetati tuò, k' te rjes od našega živjenja. Te reči rješe, k' Vi sta pisi od naših bohili uasi, do današnjih dni on njemou majeden korajžo jih povjetati. An to je rjes, mi smo tratani tej blaho, za naše judi to njé juštie. Mi ve muorem poznati koj doveje a kar ve mamò kak dirit, ve muorem mončati. Naše ejeste so zapuščen, ljeta an ljeta ve čakamo k' no nardita muost med Brježem an Srednjobarbo. mamò dan semljereh k' on djela strah; tu njem to njé nanče zemje rat za pokriti naše te martve. A njesmo judje še mi tej

ie druzji po svjetu? Mi ve plačujemo tase mečem visoké, smo simpri djelali naš dovoj d' citadinji Taljanji tu paž an tu uerizkuo ve muorem, kar to se hrē za imjeti še mi kak beneffich od Štada, běti simpri te začnji. Te hospodji k' no sedi tu Parlamentu tu Romi an k' no koštajo miarje mil'one po ljete, uzetih še od naših fadij, njeso bi maj kapani prijeti tu Brježem za vjedati kako ve živimò. A za čatorja nam poslati zaki o no ospelej še od te krvace k' ve mamò tu hleve no vježlo k' smo še mi ta na svjetu. Mizerja, k' na tu naše hše je hospodinja na usaki dan rastè. Za se preživiti njemamo druzeha koj dan kos polente, dan kap batute an te tik skute. Od naših krajcev ve zmečemò dan bot po tjedne, a kuđ četè, mi ve mamò pruhido jesti špojho zatuf, k' ve jo muorem prodati če čemò jeti duž souta za se kupiti sòu an tuò k' to tu hši je potrebito. No, nu nam povjeđejta naši governanti: a to je tu Talji judi k' no štanta tej mi? Na vergenžja velika za dan governo k' on se orša reječ kon je demokratik an krstjan!

To je ljet k' ro pijo našo kri za interese k' nješo b' maj našje; našje nebujsi sinouje so muorli preljuati kri an ujeh živjenje zubit tu uerí za k' ne se napouňa taku in te šteri škorati k' nas no trijunsfaj po Taliji. Kuđ no kudajo k' mi smo vero tekaj nazat za ne vjedati kuđ te ljepo an kno te hardo. To njé več ejtak; še zanas ne paršla ura za jum povjetati z ustami an s pisanjem k' mi ve čemò tuò k' to nam špjeti: djelo an kondicijen: za prehnaflji no živjenje d' človek. Rat s Šfrumentom, tase no je plačujeta težje k' no majò miljone en miljard po bančah a ne božje judje, k' ro muorem usé ta na harbatu parneži za morjeti dan kos polne zvečer smjesti.

judje darži kont zaki to je najboj ta draha rječ, to je rikordo od suoje matere k' ne ha naučila, to je rikordo od své zemje an od suojej judi. An ljepo na pamet daržta, materni jezik on rječ za koj pod rapon hā dekarati, to more še po svjetu hā doperati, mačejan o ne projibju hā.

IZ ZAHODNE BENEČIJE

PODBRDO

Gasper Marijš an Felicijo, malo tijma nazađi ne se jim rodla na čečica, k' so jej ležli za ime Ličja. Mi ve jež auguramo zdrauje an fortute tu njé živenju.

SEDLIŠČE

E umar tu naši uasi Snjiko Zvan, starcjerke 75 ljet. Te bi simpri dan dobar človek an priden djelouč. Usi judje so ha nježi dčar, an za tuò o ne bo pozabjen. Faneji mi ve unijemo njeh dispelažu.

TER

Djelo za popraviti lokál, k' on če savrijati za škuolo materino tu Teru so ha finjšati. Naši otroci anjelè no če mijeti za rjes dan ljepo puošt, brez umjeditati an komod za je ošpitati.

Ujgo Kuleto, k' e direžou an komp' dujo on mu hrē dan eložo.

TAJPANA

Cjesta, k' od Torlana na peje horè po karnajski dolini, tu te zadnje čare ne se ejtikaj razkrita, k' te bohi človek, k' on muore po njej kej uozilj to mu toča zarjes tarjeti. Jamie ali loupe, k' ne uodā nardila no uski dan boj narastujo. Saferiji k' no po njej s kamponi uozijo, korjera an druh; trišpurti, no muorejo ejikaj počasojeti, zakl čenè o jím če priti madron... Mi ve sami vjemò, k' amništracijon komunal na ne more več koj tekaj narditi zaki tu kasi na njema hondanto scute, ma naše možje, k' no nas amništracijo no b' muorli še kej več interesati. No pojta taħ prefeju, no se obarnija magari governu, zaki no pridu proutim nej reči, k' na more več indavant jeti.

KARNAHTA

Smo čuli pravč, k' ne če nam narditi ejesto od naše uasi tu Viškuorš. Buoh dej, k' tuò za rjes pridi, zaki ve mamò je bužunje. So ljeta an lječa, k' naše judje, k' no hodijo majši ali za druhe afarje tu Viškuoršo no muorejo prešakati pejči tej kozé an u časih še tu uodò stopnji tjele Meudománi pridu tākoviš še mokri tjele pred ejerkou. Ma to njé koj tuò, kar mamò neha martveha za nešli tu semetjereh tjeu Viškuoršo, ve muoremu ha upniti ta pod no štez z narjami an tje ha nesti tarpe. E več koj čas to koventi poslati pre neha človekja z rožnejou zaki on zasjeci uarhè par poli, druhajec ne moremo nanče kriza nositi.

KRNICA

A njesta vidali kakheha Karničena kar on pride tu platu, an magari z nami slovenji tej an dekarati, kako on se sfuarava par furlan povjetati; ali prosili tuò k' to mu koventi. Težje so judje, k' ne b' tje skriti tuò k' so. Ma, k' ne se te tekaj. k' ne če trudita za jo povjetati par furlan, mi ve jo šteš poznamo. No živijajo te besjede, k' to nam hrē vero na čihati še če ve njemamo pošast. A no kudaje beli boj

ljepi za tuò? Ne, ne njeso an no ne bojo, an no ne morejo skriti ješte Furjanam ali Taljanam k' so taš »Sklavanič«. Se vergonjati čekarati suoje jezik na je za rjes debela! Kuđ te jim maj tu hlauo paršlo; ne, kudajo forse k' to je na harda rječ suoje jezik čekarati. Suoje materni jezik no usi

SV. PETER SLOVENOV

ZA MLEKARJE

U Benečiji je punu mlekarni pa malu mlekarnu. Rjes te, tuò telj su, pa djelaju takuo ki morju.

Gre se tu, kajšnu vas parne jò van radi sjerja an kruha, vjedla subit, de sjer, je uparjen al pa ima gobu. Prašata duo je mlekar an vam povejò, de je z' vasi.

Prašate u ti keri štol se je učiu, vam se posmjejò an odgovorijo: »Sam, kar je bju mlat je hodu zvičer u mlekarnu an je vjeduo kuo se djela.

Pred uškò Mersin, Mašera, su njemar pripejal mlekarme s kobariške doline, an usi su bli patentjerani.

Sa nje vje mogoče an ratuje, de punu blaga gre pot zhu.

Prašamu, zaki tu Spjetre od Slavjenju usak an tarkaj na odpriju kajšnega korša za nauči mlađe mlekarme. Bi na bluo slabi, al je rjes?

NAGLA SMART

Druzega januaria, oku 9 ure zvičer, na naglim je umarla 80 ljetna Eliza Zamparatti, udova Urli. Zlahti naše sožalvanje.

SOVODNJE

Ni dugo lega, ejela družina Ranjeri z naše uasi, oča, mati an dua sinova, su ostali zastrupjeni z jedlom, rib konserviranjih u škalli. Usi šterje su bli hitru parpejani u čedajski špitau, u zadost slabim situacijom.

MATAJUR

Je že pet ljet ki je končala uška an pa šele mali judje čakajo de ulada an bo plačja kontributu gor na popravljanje fabrikatu, ki su bli bombardirani od nemcu 1944 ljeta